

Plán péče

o

přírodní památku **Rašeliniště Mařeničky**

na období 2024–2033

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Obsah

1	Základní údaje o zvláště chráněném území	1
1.1	Základní identifikační údaje	1
1.2	Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR	1
1.3	Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí.....	1
1.4	Výměra území a jeho ochranného pásma	2
1.5	Překryv území s jiným typem ochrany	3
1.6	Kategorie IUCN	3
1.7	Předmět ochrany ZCHÚ	3
1.7.1	Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu.....	3
1.7.2	Předmět ochrany – současný stav.....	3
1.8	Cíl ochrany	4
2	Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany.....	5
2.1	Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	5
2.1.1	Stručný popis území a jeho přírodních poměrů.....	5
2.1.2	Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin, hub a živočichů	9
2.1.3	Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti	11
2.2	Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti	11
2.3	Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy	13
2.4	Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch.....	13
2.4.1	Základní údaje o nelesních pozemcích.....	13
2.5	Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup.....	13
2.6	Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize.....	16
3	Plán zásahů a opatření	17
3.1	Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	17
3.1.1	Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání	17
3.1.2	Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	18
3.2	Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	18
3.3	Zaměření a vyznačení území v terénu.....	18
3.4	Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území.....	19
3.5	Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností.....	19
3.6	Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území.....	19
3.7	Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území.....	19
4	Závěrečné údaje.....	20
4.1	Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)	20
4.2	Použité podklady a zdroje informací	20
4.3	Seznam používaných zkratk.....	22
4.4	Podklady pro plán péče zpracoval.....	22
5	Přílohy	23

1 Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	2255
kategorie ochrany:	přírodní památka
název území:	Rašeliniště Mařeničky
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	vyhláška
orgán, který předpis vydal:	Správa CHKO Lužické hory
číslo předpisu:	2/2004
datum platnosti předpisu:	1. 3. 2004
datum účinnosti předpisu:	1. 4. 2004

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Liberecký
okres:	Česká Lípa
obec s rozšířenou působností:	Nový Bor
obec s pověřeným obecním úřadem:	Cvikov
obec:	Mařenice
katastrální území:	Mařeničky, Mařenice (OP)

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: 692182 Mařeničky

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
84/2		vodní plocha	zamokřená plocha	293	293
85/1		trvalý travní porost		108 175	46 842
102/1		vodní plocha	zamokřená plocha	6 723	6 047
121/1		trvalý travní porost		6335	2 641
121/2		vodní plocha	zamokřená plocha	14485	2 248
675/3		ostatní plocha	ostatní komunikace	775	191
Celkem					58 262

Výměry v metrech čtverečních, výměry celých parcel dle katastru nemovitostí, výměry části v ZCHÚ dle „Zaměření chráněného území“ (Geodezie ČS, Česká Lípa z 31. 10. 2003), kterým jsou hranice PP jednoznačně určeny.

Při následné digitalizaci KN došlo k mírnému posunu hranic parcel (viz mapa M2). Z těchto důvodů není uvedena parcely č. 675/1 v k. ú. Mařeničky, kam podle aktuální parcelní situace území MZCHÚ nepatrnou částí také zasahuje. Uvedený rozpor bude potřeba napravit přehlášením ZCHÚ (viz kap. 3.4).

Ochranné pásmo:

Katastrální území: 692182 Mařeničky

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v OP ZCHÚ (m ²)*
75/1		trvalý travní porost		11721	2677
85/1		trvalý travní porost		108175	47 850
102/1		vodní plocha	zamokřená plocha	6 723	676
105		vodní plocha	zamokřená plocha	704	704
121/1		trvalý travní porost		6335	1740
121/2		vodní plocha	zamokřená plocha	14485	7180
675/1		ostatní plocha	ostatní komunikace	509	243
Celkem					61070

Katastrální území: 692174 Mařenice

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
993		trvalý travní porost		11 992	8 040
Celkem					8 040

Je vymezeno Vyhláškou Správy CHKO Lužické hory výčtem parcel v textové části, do kterých zasahuje.

Uvedené výměry jsou pouze orientační, stanovené digitalizací snímku katastrální mapy v překryvu s vrstvou ÚSOP maloplošných chráněných území prostřednictvím mapové aplikace URL: <http://mapy.nature.cz/>, online 13. 2. 2023. Tam, kde to bylo možné (tj. v případě zahrnutí celých parcel) byly převzaty výměry z KN, v ostatních případech byly použity digitalizované hodnoty. Podobně jako v případě hranic vlastního MZCHÚ, také u ochranného pásma došlo při následné digitalizaci KN došlo k posunu hranic parcel, v případě ochranného pásma je tento nesoulad ještě zřetelnější (viz mapa M2). Z těchto důvodů není uvedena řada parcel, kam podle aktuální parcelní situace OP MZCHÚ nepatrnou částí také zasahuje. Uvedený rozpor bude napraven přehlášením ZCHÚ (viz kap. 3.4).

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	–	–		
vodní plochy	0,8588	0,86	zamokřená plocha	0,8588
			rybník nebo nádrž	–
			vodní tok	–
trvalé travní porosty	4,9483	6,03		
orná půda	–	–		
ostatní zemědělské pozemky	–	–		
ostatní plochy	0,0191	0,02	neplodná půda	–
			ostatní způsoby využití	0,0191

zastavěné plochy a nádvoří	–	–	
plocha celkem	5,8262	6,91	

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park: ne
chráněná krajinná oblast (včetně zóny): Lužické hory (I. a III. zóna)
překryv s jiným typem ochrany: CHOPAV Severočeská křída

Natura 2000

ptačí oblast: ne
evropsky významná lokalita: ne

1.6 Kategorie IUCN

IV – území pro péči o stanoviště/druhy

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Rašelinná březina a rašeliniště jedinečných v oblasti Lužických hor s výskytem řady zvláště chráněných druhů rostlin (klikva bahenní, rosnatka okrouhlolistá). Cenné jsou rovněž navazující biotopy mokřadních luk a rozsáhlé rákosiny s vodní plochou jako potenciální hnízdiště ptactva.

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. ekosystémy

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
L10.1 Rašelinné březiny	15	přírozně zčásti rozpadlý porost břízy pýřité (<i>Betula pubescens</i>) a b. bělokoré (<i>B. pendula</i>), v mozaice s přechodovým rašeliništěm, s charakteristickými podrostovými druhy přechodových rašelinišť, v podrostu dominuje bezkolenec modrý (<i>Molinia caerulea</i>), místy se souvislejším mechovým patrem.	a
R2.3 Přechodová rašeliniště	10	oligotrofní mokřady uprostřed rašelinné březiny, dále v mozaice s rašelinnými březinami, s rašeliništní vegetací na přechodu svazů <i>Sphagno-Caricion</i> a <i>Sphagnion medii</i> , místy s hojným výskytem klikvy bahenní (<i>Oxycoccus palustris</i>) a rosnatky okrouhlolisté (<i>Drosera rotundifolia</i>); významné tyrfofilní druhy hmyzu – vodomil <i>Crenitis punctatostriata</i> a lesklice severská (<i>Somatochlora arctica</i>)	a

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
T1.5 Vlhké pcháčové louky	40	hygrofilní trávníky s vysokou reprezentativností v centrální a západní části, lokálně v západní části přechod k R2.2 Nevápnitá mechová slatiniště (ostřicové louky na zrašelinělé půdě sv. <i>Caricion canescentis-nigrae</i> , přechody ke svazu <i>Sphagno-Caricion canescentis</i>); ve východní části PP částečně degradované louky v mozaice s M1.1 rákosinami eutrofních stojatých vod a K1 mokřadními vrbinami	a

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ

1.8 Cíl ochrany

A. ekosystémy

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
L10.1 Rašelinné březiny	strukturně bohatý, nerovnoměrně zapojený lesní porost s vitálními jedinci ve všech etážích	<ul style="list-style-type: none"> rozloha ekosystému (min. 1 ha) přirozená obnova dřevin a jejich zdárné odrůstání stabilní populace (desítky až stovky jedinců) sítiny ostrokvěte (<i>Juncus acutiflorus</i>) v podrostu průměrná pokryvnost mechového patra >35 % přítomnost orobince širokolistého (<i>Typha latifolia</i>) max. v jednotkách jedinců
R2.3 Přechodová rašeliniště	trvale zamokřené ± otevřené plochy s vysokou pokryvností mechového patra a charakteristickými dominantami bylinného patra	<ul style="list-style-type: none"> rozloha ekosystému (min. 0,15 ha) pokryvnost dřevin max. 25 % rosnatka okrouhlolistá (<i>Drosera rotundifolia</i>) v počtu vyšších desítek až stovek kvetoucích jedinců klikva bahenní (<i>Oxycoccus palustris</i>) v počtu vyšších desítek jedinců průměrná pokryvnost mechového patra >50 % přítomnost tyrfofilních druhů hmyzu – vodomil <i>Crenitis punctatostriata</i> a lesklice severská (<i>Somatochlora arctica</i>) přítomnost orobince max. v jednotkách jedinců
T1.5 Vlhké pcháčové louky R2.2 Nevápnitá mechová slatiniště	zachování biotopu v jeho současné výměře a typové rozrůzněnosti, udržení vysoké druhové diverzity a výskytu ochrannářsky cenných druhů rostlin; zachování příznivého hydrického režimu	<ul style="list-style-type: none"> rozloha biotopu 2,2 ha dominance expanzivních druhů (včetně rákosu) max. na 30 % plochy výskyt náletových dřevin max. na 10 % rozlohy biotopů

2 Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Geomorfologie a geologie. Území přírodní památky leží ve smyslu geomorfologického členění ČR (DEMEK & MACKOVČIN 2006) na severním okraji České tabule, podsoustava Severočeská tabule, celek Ralská pahorkatina, podcelek Zákupská pahorkatina a okrsek Cvikovská vrchovina. Lokalita se nachází při západním úpatí Jezevčího (Jílového) vrchu (665 m), v pramenné oblasti bezejmenného potoka. Reliéf je zde rovinatý, s malými výškovými rozdíly, s nadmořskou výškou cca 360–370 metrů.

Jedná se o plochou úžlabinu mírně se svažující k západu. Tato úžlabina vzniká při východním okraji území. Na západě je území ohraničeno nivou Svitávky. Na severní i jižní straně údolí postupně přechází do strmějších travnatých, popř. zalesněných svahů.

Geologicky náleží lokalita do severočeské křídý (viz POSPÍŠIL & DOMEČKA 1996). V zájmovém území jsou rozšířeny středně zrnité křemenné pískovce březenského souvrství (coniak), které budují okolní vyvýšeniny, včetně většiny Jezevčího vrchu. V polohách na úpatích a terénních pokleslinách jsou místy rozšířeny kvartérní uloženiny. V centrální části území se nachází poměrně výrazné přechodové rašeliny, kolem vodotečí jsou rozlišeny fluvialní sedimenty dejekčních kuželů.

Půdy: Dle digitální půdní mapy ČR měřítka 1:50 000 (<https://mapy.geology.cz/pudy>) se na území přírodní památky nacházejí tři půdní jednotky. Je to zejména organozem saprická, tj. relativně eutrofní rašelinná půda, v jižní části potoční úžlabiny pak fluvizem modální a v sušších okrajových částech území, již spíše v ochranném pásmu kambizem arenická. Tato půdní charakteristika je ovšem vzhledem k měřítku mapy značně generalizovaná. Na území PP Rašelinisté Mařeníčky jsou dominantně rozšířeny organozemě a vodou více či méně ovlivněné půdy, zatímco půdy hydricky neovlivněné se nacházejí teprve ve svažitějších okrajových částech území, již v ochranném pásmu.

Podnebí. Pro roky 1981–2010 je zde uváděna průměrná roční teplota mezi 7–8 °C a průměrné roční srážkové úhrny kolem 800 mm. QUITT (1971) okolí zájmové lokality řadí do mírně teplého rajonu MT7. Teplotní režim je do jisté míry ovlivněn pánevním reliéfem, který přispívá k hromadění chladného vzduchu.

Hydrologie. Zájmové území náleží do povodí Labe, do něhož je odvodňováno prostřednictvím bezejmenné vodoteče, následně Svitávky a Ploučnice. Větší část území je výrazně zamokřena a je pod vlivem stagnující podpovrchové až povrchové vody. Zamokření je patrné na rašeliníšti a v rašelinné březině, kde se váže na humolit a porosty rašeliníků, voda nezdávka vystupuje nad povrch půdy. Při jižním okraji přírodní památky protéká drobný potok, který si udržuje stálý průtok i v suchých obdobích, neboť je sycen vodou vyvěrající z pískovcového podloží na dně rašelinné úžlabiny. Území je tak relativně málo závislé na aktuálních srážkách a půdy na většině plochy zůstávají po celý rok trvale zamokřené, včetně období největšího sucha. Odtok vody je zpomalován také rovinatým terénem s minimálními výškovými rozdíly.

Na vhodných místech centrální a východní části PP bylo postupně vytvořeno 6 tůň různé velikosti, tvaru a hloubky. Nejstarší tůň o ploše přibližně 450 m² byla vyhloubena v roce 2000 v centrální části, uprostřed rákosiny. V roce 2013 byla vyhloubena ručně menší tůň (sloužila jako sonda pro palynologický výzkum) na vlhké louce v centrální části, západně od stávající tůně. Ve východní části byly vybagrovány na podzim 2014 další dvě větší tůně (300 a 100 m²) a na podzim 2017 byly ručně vyhloubeny dvě menší tůně každá s plochou cca 15 m².

Fytogeografie. Zájmová lokalita je řazena (sensu SKALICKÝ 1988) do fytogeografického okresu Lužické hory, v rámci Českomoravského mezofytika. Květena Lužických hor je značně chudá, což platí zejména pro východní část území, v němž jsou jen sporadicky rozšířeny minerálně bohatší horniny převážně typu bazaltoidů. Jsou zde zastoupeny druhy se submontánním rozšířením, teplomilnější prvky chybějí nebo jsou jen vzácné, totéž platí i o vysloveně horských druzích. Pro Lužické hory a přilehlé fytochoriony je charakteristická hojná účast subatlantských prvků.

Potenciální přirozenou vegetaci širšího území představují acidofilní bučiny, popř. jedliny (cf. NEUHÄUSLOVÁ et al. 1998). Vlivem převažujícího podloží křemenných pískovců ovšem do těchto porostů často vstupuje borovice, která se za specifických podmínek může uplatnit i jako dřevina dominantní, kyselé nevýživné půdy zvyhodňují i smrk – v současných lesích je však zastoupení obou dřevin podstatně zesíleno kulturním vlivem. Ve vlastním zájmovém území se vlivem stanovištních poměrů (podmáčené až rašelinné půdy) jako hlavní dřeviny uplatňují olše a bříza. Tyto dřeviny vytvářejí nesourodé směsi proměnlivé v místě i čase, součástí přirozeného vývojového cyklu jsou i světlostní stádia až otevřená rašelinná bezlesí.

Květenu zájmového území tvoří dle průzkumu PLÁNSKÉ (2003) 149 druhů cévnatých rostlin. Zdokumentovaná květena vykazuje nízký stupeň antropogenního narušení a mizivý podíl nepůvodních prvků (archeofytů a neofytů). Celkem 4 druhy náleží do červeného seznamu (GRULICH & CHOBOT 2017): rosnatka okrouhlolistá (*Drosera rotundifolia*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), klikva bahenní (*Oxycoccus palustris*) a sítina ostrokvětá (*Juncus acutiflorus*); kromě sítiny jsou tyto druhy zařazeny mezi zvláště chráněné. Podle PLÁNSKÉ (2003) plošně převažují udržované nebo neudržované vlhké a mokré louky, které mají charakter mokřadních lad nebo rákosin, v centrální části je pak vyvinuta rašelinná březina.

Aktuálně prováděli botanické průzkumy VIŠŇÁK (2018) a VIŠŇÁKOVÁ (2018), které již zohledňují výrazné rozšíření kosených ploch v období platnosti plánu péče pro období 2014–2023. Podle fytocenologického posouzení VIŠŇÁK (2018) stanovil jednotlivé dílčí plochy, které tvoří základní podklad pro vymezení dílčích ploch tohoto plánu péče (kap. 2.3.2, tabulka T1).

Na území přírodní památky Rašeliniště Mařeničky bylo v rámci aktuálního inventarizačního průzkumu VIŠŇÁKOVÉ (2018) zjištěno 145 taxonů cévnatých rostlin. Celkový počet zjištěných taxonů je poměrně nízký, odpovídá však floristickým poměrům v oblasti Lužických hor a severního Podještědí. Ochránářsky cenná květena rašeliništních biotopů je doprovázena dosti ochuzenou luční květenou, a to z toho důvodu, že dřívější louky jsou vesměs silně degradované, dále pak proto, že sem již víceméně nezasahují mezofilní stanoviště. Určitým potvrzením této skutečnosti je značná shoda s výše uvedeným starším inventarizačním průzkumem Plánské (2003), který zachycuje stav květeny Rašeliniště Mařeničky na přelomu tisíciletí (většina nálezů autorky vychází z terénních šetření v r. 1999 a 2000, v některých případech jde o ještě starší údaje). Z porovnání výsledků obou prací vyplývá, že přibližně 100 taxonů bylo zjištěno oběma autory, a cca 45 taxonů je v jednotlivých seznamech unikátně. Výsledky Plánské však pravděpodobně zahrnují i mezofilní louky při severním okraji současné PP a rozsáhlá mokřadní lada (převážně zarostlá rákosem) severozápadně od chráněného území (autorka bohužel nedokládá vymezení zájmového území mapkou, pouze výčtem dotčených parcel a celkovou rozlohou 9,25 ha). Z ochránářsky významných druhů jsou uvedeny tytéž tři druhy zvláště chráněných druhů rostlin – rosnatka okrouhlolistá (*Drosera rotundifolia*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), klikva bahenní (*Oxycoccus palustris*) a další druhy červeného seznamu (převážně v kategorii NT) – vrbovka bahenní (*Epilobium palustre*), v. tmavá (*E. obscurum*) ostřice rusá (*Carex flava*) a zejména početná populace sítiny ostrokvěte (*Juncus acutiflorus*). Nepůvodní druhy flóry prakticky nebyly zaznamenány (jen sporadické zmlazení dubu červeného (*Quercus rubra*), jednotlivé rostliny do 30 cm výšky, pravděpodobně bez perspektivy dalšího přežívání). Naopak expanzivní (tedy geograficky původní) rostliny jsou v

území hojně zastoupeny a mají za důsledek snížení ochrannářského potenciálu území. Jde zejména o rákos (*Phragmites australis*), lokálně též o ostřici třeslicovitou (*Carex brizoides*) a ostružiníky (*Rubus idaeus*, *R. fruticosus* agg.). Autoři doporučují rozšíření kosení alespoň jednou za více let i na plochy v severovýchodní a východní části ZCHÚ, které jsou aktuálně v neuspokojivém stavu, zároveň však dodávají, že, jeho náprava by si vyžádala značné úsilí a výsledek by přitom nebyl zaručen.

Vodní makrofyta: Stará tůň v PP Rašeliníště Mařeničky byla jednou ze studovaných lokalit studie vodních makrofyt (RYDLO & RYDLO 2014), autoři doporučují ponechat vodní plochu bez zásahu, pouze provést výřez olší v blízkosti břehů.

Bryologický průzkum provedla MARKOVÁ (2003) jako jeden z podkladů pro vyhlášení PP, při kterém bylo zjištěno 25 druhů mechů a 2 druhy játrovek. Dominují rašeliníky *Sphagnum* cf. *obtusum* a *S. palustre*, nejvýznamnějším nálezem byl obligátně epifytický mech *Ulota* sp. steril. Dále byl zaznamenán invazní druh mechu *Orthodontium lineare*..

R. Kozáková a P. Pokorný v roce 2013 prováděli pylové analýzy (ABRAHAM et al., 2016). Z centrální části území se jim podařilo odebrat vzorky konzervovaného pylu z vrstev rašeliny mocných 1,8 m, nejstarší vzorky jsou staré přibližně 15000 let.

Houby. Mykologický průzkum SLAVÍČEK & URUBOVÁ (2019) z důvodu závažných okolností nebyl dokončen a obsahuje jen omezená data, ze vzácnějších druhů byly nalezeny např. kornatec růžový (*Corticium roseum*), kozák barvoměnný (*Leccinum variicolor*) nebo lakovka purpurově hnědá (*Laccaria purpureobadia*).

Fauna. Ze zoologického pohledu je území významné především z důvodu výskytu tyrfofilních druhů živočichů, zejména bezobratlých, navíc v nezvykle nízké nadmořské výšce; dále z důvodu výskytu živočichů vázaných na vodní a mokřadní biotopy (obojživelníci, bezobratlí). Zoologické průzkumy na lokalitě probíhají průběžně od roku 2000 a jsou zaměřeny zejména na bioindikačně významné skupiny živočichů, konkrétně mravenců (BEZDĚČKA & BEZDĚČKOVÁ 2008), ploštic (KMENT 2004), ptáků (VALÁŠEK 2004). K dalšímu výraznému zvýšení zoologických znalostí došlo po zpracování inventarizačních průzkumů v letech 2018–2023: motýli (BEZDĚK 2020), vážky a vodní brouci (WALDHAUSEROVÁ 2020), fytofágní hmyz a epigeičtí predátoři (HAUCK 2022), obojživelníci a plazi (WALDHAUSER 2019), savci (LUKOVÁ 2021), vodní měkkýši BERANOVÁ (2023), měkkýši HORÁČKOVÁ (2022).

Vodní měkkýši. Celkem byl při průzkumu (BERANOVÁ 2023) zjištěn výskyt pouze 3 druhů vodních měkkýšů. Druhy plovatka zaostřená (*Radix labiata*) a hrachovka obecná (*Pisidium casertanum*) jsou běžné a široce rozšířené druhy, preferující zejména méně úživná stanoviště. Dalším druhem je mlž okrouhlíce rybníčná (*Musculium lacustre*), který je také běžným druhem a často se objevuje i na izolovaných stanovištích. Zjištěn byl pouze v jediné tůni. Území je svým charakterem (malá úživnost, přítomnost rašeliníšť) podle autorky nepříliš vhodné pro vodní měkkýše a tak výskyt uvedených 3 druhů odpovídá charakteru území. V současné době podle autorky není nutné provádět žádná opatření, popř. lze uvažovat o vytvoření dalších tůní a údržbě stávajících (kosení či vytrhávání vegetace).

Měkkýši. Malakologický průzkum (HORÁČKOVÁ 2022) v roce 2022 potvrdil výskyt 29 druhů plžů včetně vodních druhů, resp. 30 druhů při započtení výsledků z průzkumu z roku 2015, kdy zde proběhla terénní exkurze při setkání malakologů ČR a SR. Podle autorky se jedná o zcela běžnou malakofaunu převážně euryvalentních druhů, která svým složením odpovídá pedologickým až vegetačním poměrům na lokalitě a zastoupeným biotopům. Faunisticky nejzajímavějším, ale očekávatelným nálezem, je přítomnost vrkočů ryhovaného (*Vertigo substriata*) a mnohozubého (*Vertigo antivertigo*) a jeden z dalších nálezů upřesňující rozšíření dosud přehlíženého plzáka nejmenšího (*Arion intermedius*) v severních Čechách. Autorka doporučuje udržet hydrologický režim a kvůli výskytu vrkočů nenechat zarůst mokřadní louku ve střední části.

Ploštice. Na lokalitě zjistil KMENT (2004) ploštici klopušku nivní (*Adelphocoris ticinensis*) jako nový druh pro faunu Čech a další významné druhy ploštic – pozemku rašelinnou (*Lamproplax picea*), bruslařku severskou (*Gerris lateralis*).

Blanokřídli – Mravenci. Na lokalitě zaznamenali BEZDĚČKA & BEZDĚČKOVÁ (2008) výskyt vzácného mravence rašelinného (*Formica picea*).

Vážky. Na lokalitě bylo dosud při inventarizačním průzkumu (WALDHAUSEROVÁ 2020) i při náhodných pozorováních zaznamenáno 38 druhů. Sledované území hostí reprezentativní spektrum tyrfofilních druhů, v početných populacích se na lokalitě vyskytují druhy vážka tmavá (*Sympetrum danae*), šidélko kopovité (*Coenagrion hastulatum*), šídlo sítinné (*Aeshna juncea*) nebo vážka jasnoskvrnná (*Leucorrhinia pectoralis*) (druh silně ohrožený). Ojedinele byly zaznamenány i velmi vzácné tyrfofilní druhy lesklíce severská (*Somatochlora arctica*), vážka čárkovaná (*Leucorrhinia dubia*) a v. tmavoskvrnná (*L. rubicunda*). Jmenované druhy obývají zejména rašeliniště a tůně. Z dalších vzácných druhů byly nalezeny páskovec kroužkovaný (*Cordulegaster boltonii*), vážka žlutavá (*Sympetrum flaveolum*), v. podhorní (*S. pedemontanum*) nebo v. žlutoskvrnná (*Orthetrum coerulescens*). Ostatní zaznamenané druhy se vyznačují širší ekologickou valencí.

Vodní brouci. Při inventarizačním průzkumu (WALDHAUSEROVÁ 2020) bylo zjištěno 36 druhů. Nejvýznamnějšími nálezy ze skupiny vodních brouků je tyrfobiontní vodomil *Crenitis punctatostrata*, v ČR je hojnější zejména na horských vrchovištích, jde o první nález v Lužických horách (zjištěn také při souběžném průzkumu v PP U Rozmoklé žáby a JZ od hory Luž). Vodomil černý (*Hydrophilus piceus*) zde byl poprvé nalezen v Lužických horách (zjištěn také při souběžném průzkumu na Rolském rybníku). Je to v ČR vzácný druh, na řadě území byl vyhuben, hojnější je na Třeboňsku a jižní Moravě. Dále byl zjištěn velmi vzácný potápník *Hydrovatus cuspidatus*, v Čechách existují jen ojedinelé nálezy, vyžaduje nevyužívané nádrže staršího data vzniku s litorálem hustě zarostlým vegetací.

Brouci. HAUCK (2022) při inventarizačním průzkumu fytofágních brouků a epigeických predátorů našel a identifikoval celkem 125 druhů, nejen fytofágních brouků a epigeických predátorů. V Červeném seznamu bezobratlých ČR (Hejda et al. 2017) je zařazeno 8 druhů (5 druhů v kategorii NT), jeden druh (zlatohlávek tmavý *Oxythyrea funesta*) je zvláště chráněný. Bylo nalezeno několik vzácných druhů fytofágních brouků vázaných na mokřady a rašeliniště. K nejzajímavějším nálezům patří nápadně zbarvený krytohlav *Cryptocephalus decemmaculatus* vázaný na rašelinné louky a rašeliniště s porosty vrb, dále pak mandelinka *Luperus longicornis*, stehenač *Oedemera croceicollis* nebo kovařík *Aplotarsus incanus*. Ale i z běžnějších zástupců jsou tu další druhy vázané na podobné biotopy, třeba střevlíček *Pterostichus rhaeticus*, nebo rákosníček *Plateumaris consimilis*. K méně běžným druhům brouků patří potemníkovití *Mycetochara humeralis*, *M. maura* nebo *Neomida haemorrhoidalis*. Autor doporučuje postupné odstranění alespoň části porostů náletových dřevin a jejich rozvolnění, sečení nebo pastvu všech stávajících dosud otevřených ploch a zamezit další degradaci vlhkých rašelinných luk.

Denní motýli. Při systematickém průzkumu BEZDĚK (2020) zaznamenal několik ochránářsky významných druhů motýlů – vyskytuje se zde pět druhů červeného seznamu v kategorii NT: hnědásek jitrocelový (*Melitaea athalia*), ohniváček celíkový (*Lycaena virgaureae*), ohniváček modrolehý (*Lycaena hippothoe*), modrásek bahenní (*Phengaris nausithous*) a modrásek ušlechtilý (*Polyommatus amandus*). V území se překvapivě vyskytuje málo druhů zrašeliněných luk, spíše jde o druhy doprovázející bylinně degradované mokřady jako perleťovec kopřivový (*Brenthis ino*). Mezi druhy navázané na bývalé extenzivní pastviny, lemy, případně sušší části patří modrásek ušlechtilý (*Polyommatus amandus*) nebo perleťovec stříbropásek (*Argynnis aglaja*). Jediný zvláště chráněný druh modrásek bahenní (*Phengaris nausithous*) byl zaznamenan zcela ojedinele (1 jedinec v lemu, na jediném místě, po velkém a cíleném úsilí). Výskyt batolců – batolec

červený (*Apatura ilia*) a b. duhový (*A. iris*) – nebyl prokázán, ale je pravděpodobný ve vazbě na listnaté dřeviny. Ze starších nálezů mají bioindikační hodnotu nálezy druhů vlhkých luk: ohniváček modrolemy (*Lycaena hippothoe*) a perleťovec dvanáctitečný (*Boloria selene*).

Obojživelníci a plazi. Na lokalitě bylo dosud při inventarizačním průzkumu (WALDHAUSER 2019) i při náhodných pozorováních zaznamenáno 10 druhů. Jedná se o druhy víceméně plošně rozšířené v regionu: čolek horský (*Ichthyosaura alpestris*), čolek obecný (*Lisotriton vulgaris*), skokan hnědý (*Rana temporaria*), skokan štíhlý (*Rana dalmatina*), ropucha obecná (*Bufo bufo*), užovka obojková (*Natrix natrix*), zmije obecná (*Vipera berus*), ještěrka živorodá (*Zootoca vivipara*), slepýš křehký (*Anguis fragilis*). Pouze ojediněle byl zjištěn skokan zelený (*Pelophylax esculentus*), který preferuje spíše teplejší rybníční oblasti a do dotčeného území zasahuje jen okrajově. Kromě skokana hnědého jsou všechny druhy zvláště chráněné.

Ptáci: Průzkum ptáků jako jeden z podkladů pro vyhlášení PP zpracoval VALÁŠEK (2004). Systematický průzkum v poslední době nebyl prováděn, většinu ornitologických pozorování v posledních letech provedla Luková souběžně s průzkumem savců (LUKOVÁ 2021). Za významnější ptačí druhy je možno považovat sluku lesní (*Scolopax rusticola*), pro kterou slouží vlhká louka zejména jako potravní stanoviště, dále tuháka obecného (*Lanius collurio*). K dispozici jsou dále jednotlivé náhodné nálezy, z významnějších druhů jde např. o jeřába popelavého (*Grus grus*) nebo chřástala polního (*Crex crex*). V území nebyly zjištěny významnější druhy rákosin, přitom plochy rákosin jsou značně rozsáhlé.

Savci: Při inventarizačním průzkumu savců (bez netopýrů) (LUKOVÁ 2021) bylo zaznamenáno 13 druhů savců v MZCHÚ a blízkém okolí 100 m. Za zmínku stojí např. nálezy plšika lískového (*Muscardinus avellanarius*) nebo veverky obecné (*Sciurus vulgaris*) u lesního okraje 100 m severně od hranice PP. Autorka zmiňuje nízkou úspěšnost při odchytu drobných savců. Nenavrhuje žádná specifická managementová opatření. V širším okolí PP, zejména v oblasti východně ležícího Jezevčího vrchu, byl v roce 2020–2022 opakovaně pozorován vlk obecný (*Canis lupus*), včetně rozmnožování. Chiropterologický průzkum prováděn nebyl.

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů

druh	kat. dle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
CÉVNATÉ ROSTLINY (TRACHEOPHYTA)			
klikva bahenní (<i>Oxycoccus palustris</i>)	O		dosti početně v centrální a západní části území
prstnatec májový (<i>Dactylorhiza majalis</i>)	O	NT	roztroušeně na mokřadních loukách
rosnatka okrouhlolistá (<i>Drosera rotundifolia</i>)	SO	VU	v centrální části území hojně
ŽIVOČICHOVÉ (ANIMALIA)			
BEZOBRATLÍ (INVERTEBRATA)			
VÁŽKY (ODONATA)			
lesklíček severský (<i>Somatochlora arctica</i>)	–	VU	nálezy larev v rašelinné březině; tyrfofilní druh vrchovišť až rašelinných smrčín, zejména v horách, výjimečně i ve středních polohách
vážka jasnoskvrnná (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	SO	NT	pravidelné početné nálezy dospělců i larev u tůní; druh slatinišť a oligotrofních vod
vážka tmavoskvrnná (<i>Leucorrhinia rubicunda</i>)	–	VU	ojedinělé nálezy dospělců v minulosti (jen 2006); druh slatinišť a oligotrofních vod
BROUCI (COLEOPTERA)			
potápník <i>Hydrovatus cuspidatus</i>	–	VU	ojedinělé nálezy v tůních v r. 2020

druh	kat. dle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
vodomil černý (<i>Hydrophilus piceus</i>)	–	VU	ojedinělé nálezy v tůních v r. 2020
krytohlav <i>Cryptocephalus decemmaculatus</i>)	–	EN	vzácný druh rašelinišť a rašelinných luk s rozptýlenými porosty vrby jívy, na kterou je vázán; nalezeno několik kusů smýkáním vegetace.
mandelinka <i>Luperus longicornis</i>	–	EN	nalezeno několik kusů smýkáním vegetace (larvy se vyvíjejí na kořenech trav, dospělci se živí listy vrb, bříz, topolů a růžovitých)
stehenáč <i>Oedemera croceicollis</i>	–	VU	řídce se vyskytující druh vázaný na zachovalé mokřady s rákosem, nalezeny dva jedinci smykem vegetace
zlatohlávek tmavý (<i>Oxythyrea funesta</i>)	O	–	v současnosti hojný v širším regionu i po celém území ČR, na lokalitě hojně na květech
MOTÝLI (LEPIDOPTRA)			
modrásek bahenní (<i>Phengaris nausithous</i>)	SO	NT	ojedinělý výskyt 2020, východní část se sečenými loukami, vzhledem k ojedinělému výskytu živné rostliny území ZCHÚ neperspektivní
OBOJŽIVELNÍCI (AMPHIBIA)			
čolek horský (<i>Ichthyosaura alpestris</i>)	SO	VU	v tůních, desítky až stovky jedinců, rozmnožování
čolek obecný (<i>Lissotriton vulgaris</i>)	SO	VU	v tůních, desítky až stovky jedinců, rozmnožování
skokan hnědý (<i>Rana temporaria</i>)	–	VU	v tůních, desítky až stovky jedinců, desítky až stovky jedinců, rozmnožování
skokan štíhlý (<i>Rana dalmatina</i>)	SO	NT	v tůních, desítky až stovky jedinců, desítky až stovky jedinců, rozmnožování
skokan zelený (<i>Pelophylax esculentus</i>)	SO	VU	ojedinělé nálezy 2020, u tůní
ropucha obecná (<i>Bufo bufo</i>)	O	VU	v tůních, desítky až stovky jedinců, desítky až stovky jedinců, rozmnožování
PLAZI (REPTILIA)			
ještěrka živorodá (<i>Zootoca vivipara</i>)	SO	NT	běžně po celém území ZCHÚ, v širším okolí běžně se vyskytující druh
slepýš křehký (<i>Anguis fragilis</i>)	SO	NT	po celém území ZCHÚ, v širším okolí běžně se vyskytující druh
užovka obojková (<i>Natrix natrix</i>)	O	NT	po celém území ZCHÚ, v širším okolí běžně se vyskytující druh
zmije obecná (<i>Vipera berus</i>)	KO	VU	pouze jednotlivé nálezy, v širším okolí plošně se vyskytující druh, ale v nízké početnosti
PTÁCI (AVES)			
chrástel polní (<i>Crex crex</i>)	SO	VU	zarostlé mírně vlhké louky v severní části, potravní stanoviště, jen jednotlivé nálezy, patrně sem zasahuje z okolních luk
chrástel vodní (<i>Rallus aquaticus</i>)	SO	VU	jen jeden akustický záznam, vlhká louka a tůň v centrální části, pravděpodobně zastávka na tahu
jeřáb popelavý (<i>Grus grus</i>)	KO	CR	jednotlivé záznamy, vlhká louka a tůň v centrální části, potravní stanoviště
sluka lesní (<i>Scolopax rusticola</i>)	O	VU	vlhká louka v centrální části, potravní stanoviště
ťuhák obecný (<i>Lanius collurio</i>)	O	NT	více nálezů na obvodu ZCHÚ (okraje remízku), hnízdění pravděpodobné, v širším okolí běžně se vyskytující druh
SAVCI (MAMMALIA)			

druh	kat. dle vyhl. č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
plšík lískový (<i>Muscardinus avellanarius</i>)	SO	–	mimo MZCHÚ, 100 m severně u lesního okraje, v širším okolí běžně se vyskytující druh
veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	O	DD	mimo MZCHÚ, 100 m severně u lesního okraje, v širším okolí běžně se vyskytující druh

* podle vyhlášky č. 395/1992 Sb. v platném znění: KO – kriticky ohrožený, SO – silně ohrožený, O – ohrožený.

**podle červených seznamů ČR: CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, DD – nedostatečné údaje; druhy kategorií NT a DD jsou uváděny jen pokud patří zároveň mezi ZCHD dle HOLEC & BERAN (2006), GRULICH & CHOBOT (2017), HEJDA et al. (2017), CHOBOT & NĚMEC (2017).

Data jsou převzata z NDOP, předchozího plánu péče a vlastního šetření

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Území PP je pod vlivem podhorského podnebí, které zde ale není tak vyhraněné jako ve vyšších polohách Lužických hor. Tudíž i ovlivnění ekosystémů je zde relativně mírné a případné disturbance jsou spíše ojedinělé či obtížně pozorovatelné. Patří k nim mírná erozní činnost epizodických vodních toků a mrazové trhání rašelinné půdy. Tyto vlivy pomáhají udržovat plochy bezlesí a specifický hydrický režim území, ve svých viditelných projevech jsou však méně zřetelné.

Na rozdíl od jiných mokřadních lokalit Lužických hor v případě PP Rašeliniště Mařeničky nepatří sucho k nejvýraznějším abiotickým činitelům. Nacházejí se tu stabilní prameniště. Ani v letech s nejvýraznějšími projevy sucha (2015, 2018, 2019 a 2022) nedošlo k výraznějšímu vyschnutí vodních ploch, pouze v některých tůních došlo k mírnému až střednímu poklesu vodní hladiny (patrně zejména u mělkých ručně kopaných tůní). Vzhledem k předpokládanému zhoršování klimatických podmínek směrem k větším výkyvům počasí však nelze negativní ovlivnění PP suchem v následujících 10 letech vyloučit.

b) biotické disturbanční činitele

Biotopy na území PR jsou částečně ovlivňovány vypásáním spárkatou zvěří, případně rytím divokých prasat. Vypásání travních porostů má pozitivní vliv na jejich uchování i druhovou diverzitu, je však poměrně mírné a není spojeno s narušením vegetačního pokryvu či významnější eutrofizací. Rytí černé zvěře se projevuje v jarním období zejména v suchších okrajových částech na východě ZCHÚ, tj. v biotopech, které nejsou hlavním předmětem ochrany. Dále dochází občas k tvorbě kališť na vlhkých místech a přispívá k určité eutrofizaci.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

Přírodní památka Rašeliniště Mařeničky byla vyhlášena v roce 2004, v rámci CHKO tak patří k nejmladším ZCHÚ. Pozůstatkem snah z minulosti o ochranu tohoto přírodovědecky cenného území dále zůstala I. zóna CHKO, která pokrývá převážnou část přírodní památky i ochranného pásma. CHKO Lužické hory byla vyhlášena v roce 1976, zonace CHKO Lužické hory byla schválena Ministerstvem životního prostředí v roce 1995.

b) lesní hospodářství

Na území přírodní památky se nenacházejí lesní pozemky.

c) zemědělské hospodaření

V současnosti na území přírodní památky ani jejího ochranného pásma žádné zemědělské hospodaření neprobíhá s výjimkou kosení nejcennějších luk, ačkoli se jedná převážně o trvalé travní porosty. Vhodné by bylo zejména kosení travních porostů v ochranném pásmu severně od vlastní přírodní památky z důvodu udržení druhové diversity.

V minulosti byly na celém území patrně kosené louky (viz historické letecké snímky), ve 2. polovině 20. století nebylo využíváno vůbec. Sousedící pozemky byly využívány jako pastviny (v terénu patrné pozůstatky ohradníků na hranici MZCHÚ).

Letecké snímky území z roku 1954, pro lepší orientaci překryto aktuální katastrální mapou, hranice PP Rašeliniště Mařenicky znázorňuje přerušovaná čára. Online 28. 4. 2023, URL: <http://kontaminace.cenia.cz/>

c) myslivost

V širším území se hojně vyskytuje spárkatá zvěř. Její vliv se projevuje především v degradaci rašelinných biotopů. Zvěř do značné míry narušuje povrch bezlesí, dochází k tvorbě kališť na vlhčích místech, dále pak vypásá podrost a přispívá k určité eutrofizaci. Myslivecká zařízení se na území ZCHÚ ani ochranného pásma nevyskytují. Přírodní památka je součástí honitby CZ5106210609 „Mařenice“. V ZCHÚ se nevyskytují žádná myslivecká zařízení.

d) rekreace a sport

Lokalita je jen minimálně turisticky navštěvovaná. Značené pěší turistické cesty jsou vedeny mimo území. Vlastní památka je z turistického hlediska neatraktivní a obtížně přístupná, až na malé výjimky není užívána ani ke sběru hub a borůvek.

e) těžba nerostných surovin

V území jsou patrné známky po historické těžbě rašeliny. Těžbou před více než 100 lety (z leteckého snímku z 1938 už těžba není zřetelná) byla dotčena západní část území. Oproti okolnímu území je toto v minulosti těžené území více zahloubené a zamokřené, ohraničené zřetelným srázkem vysokým 1–1,5 m. V současnosti se zde nalézají nejcennější plochy (DP 5 a 6) s rašelinnou březinou a přechodovým rašeliništěm.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

1. CHKO Lužické hory vyhlášena výnosem Ministerstva kultury ČSR čj. 6.927/76 dne 19. 3. 1976.
2. Plán péče o CHKO Lužické hory 2015–2024
3. Chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV) Severočeská křída vyhlášena nařízením vlády 85/1981 Sb.
4. Lesní hospodářský plán pro LHC Cvikov, platnost 1. 1. 2014 – 31. 12. 2023.
5. Oblastní plán rozvoje lesů PLO 18. Severočeská pískovcová plošina Český ráj s platností 2001–2020
6. Oblastní plán rozvoje lesů PLO 19. Lužická pískovcová vrchovina s platností 2001–2020
7. Územní plán obce Mařenice (odsouhlasené Správou CHKO LH, která uplatnila požadavky na zpracování zákonných limitů OPK – hranice CHKO včetně zonace, hranice ZCHÚ včetně OP, ÚSES, VKP, lokality zvláště chráněných rostlin a živočichů).

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o nelesních pozemcích

Nelesní pozemky tvoří celou plochu ZCHÚ. Lze v nich rozlišit šest hlavních biotopů, které jsou zde zároveň považovány za dílčí plochy:

1. mozaika přechodového rašeliniště a rašelinné březiny
2. sečené mezofilní až hygrofilní louky
3. nekosené degradované mokré louky charakteru rákosiny s náletovými dřevinami
4. vodní plochy – tůně
5. olšiny
6. plochy náletových dřevin

Přehled dílčích ploch je obsažen v příloze v tabulce T1.

Přílohy:

T1 – Popis dílčích ploch a objektů a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup

A. ekosystémy

ekosystém:	L10.1 Rašelinné březiny
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům

rozloha ekosystému (min. 1 ha)	Rozloha biotopu je dána výměrou ploch závislou na abiotických podmínkách, jde o zamokřený terén do takové míry, která umožňuje částečné zarůstání dřevinami. Aktuální rozloha biotopu na území ZCHÚ je přes 1 ha.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
na vhodných místech probíhá přirozená obnova dřevin a jeho zdárné odrůstání	Přirozená obnova je závislá na stupni zamokření, na méně zamokřených místech zmlazuje zejména bříza pýřitá i bělokorá.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
stabilní populace (desítky až stovky jedinců) sítiny ostrokvěte (<i>Juncus acutiflorus</i>) v podrostu	Rozvolněné části rašelinných březin v mozaice se společenstvem svazu <i>Sphagno-Caricion canescentis</i> , většinou s bohatšími porosty sítiny ostrokvěte. Celkově lze tento typ vegetace hodnotit jako stabilní a potenciálně neohrožený.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
průměrná pokrývnost mechového patra >35 %	Většina porostů je tvořena malým počtem druhů cévnatých rostlin a mechorostů, které vytvářejí typický obraz porostů svazu <i>Sphagno-Caricion canescentis</i> , tj. biotopu R2.3 s přesahem do rašelinných lesů-březin. Aktuální průměrná pokrývnost mechového patra činí asi 40 %.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost orobince max. v jednotkách jedinců	Orobinec představuje v tomto biotopu nežádoucí druh z důvodu rizika jeho možné expanze. Aktuálně se vyskytuje v nízké početnosti max. v jednotkách jedinců. Na této početnosti se udržuje pravděpodobně v důsledku abiotických podmínek, ale i ručního vytrhávání při návštěvách MZCHÚ.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	R2.3 Přechodová rašeliniště	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému (min. 0,17 ha)	Rozloha biotopu je dána výměrou ploch rašelinných bezlesí, jde o silně zamokřený terén, který závisí na abiotických podmínkách, v současnosti nejvíce sklon k výraznému zarůstání dřevinami. Biotop se vyskytuje v centrální části území, jednak jako jedna větší plocha bezlesí, dále ve formě drobných ploch bezlesí v rašelinné březině. Rozloha biotopu splňuje indikátor, aktuální rozloha činí více než 0,17 ha.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
pokrývnost dřevin max. 20 % plochy biotopu	Na většině bezlesí rostou dřeviny jen řídce a vytváří zde výrazně zakrslé formy. Jejich růst je přirozeně potlačován silným zamokřením. Z dřevin se zde vyskytují zejména mladší jedinci břízy, keřovité vrby, v okrajových částech i olše. Jako rizikový faktor se potenciálně může jevit delší vyschnutí, při kterém je možný výraznější rozmach dřevin. Aktuální pokrývnost dřevin je asi 20 %.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
rosnatka okrouhlostá (<i>Drosera rotundifolia</i>) v počtu vyšších desítek až stovek kvetoucích jedinců	Výskyt rosnatky okrouhlosté je znám zejména z centrální části ZCHÚ, v západní části ojediněle. V největší početnosti roste v jižní části na světlinách v rašelinném lese, zejména na místech s trvalým zamokřením. Populace je v této jižní části stabilní a dosahuje početnosti vyšších desítek až stovek kvetoucích jedinců.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
klikva bahenní (<i>Oxycoccus palustris</i>) v počtu vyšších desítek jedinců	Výskyt klikvy bahenní je znám zejména z centrální části ZCHÚ, dále roste v jižní části na světlinách v rašelinném lese, zejména na místech s trvalým zamokřením.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

průměrná pokrývnost mechového patra >50 %	Většina porostů je tvořena malým počtem druhů cévnatých rostlin a mechorostů, které vytvářejí typický obraz porostů svazu <i>Sphagno-Caricion canescentis</i> , tj. biotopu R2.3. Průměrná pokrývnost mechového patra je aktuálně přibližně 60–70 %.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost tyrfofilních druhů hmyzu – vodomil <i>Crenitis punctatostrita</i> a lesklíce severská (<i>Somatochlora arctica</i>)	Vážka lesklíce severská (<i>Somatochlora arctica</i>) se vyskytuje v jižní části ZCHÚ. Populace zde nebyly ani v minulosti příliš početné, patrně z důvodu omezeného rozsahu biotopu. V této části se projevy sucha projevují méně (na rozdíl od severní části PP). Vodomil <i>Crenitis punctatostrita</i> se v PP vyskytuje ve velké početnosti.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
přítomnost orobince max. v jednotkách jedinců	Orobinec představuje v tomto biotopu nežádoucí druh z důvodu rizika jeho možné expanze. Aktuálně se vyskytuje v nízké početnosti max. v jednotkách jedinců. Na této početnosti se udržuje pravděpodobně v důsledku abiotických podmínek, ale i ručního vytrhávání při návštěvách MZCHÚ.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	neznámý

ekosystém:	T1.5 Vlhké pcháčové louky	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému (min. 2,2 ha)	Rozloha biotopu je dána výměrou ploch závislou na abiotických podmínkách, jde o mírně zamokřený terén do takové míry, která umožňuje částečné zarůstání dřevinami. Aktuální rozloha biotopu na území ZCHÚ je asi 2,2 ha, do této plochy není započítána DP 14, která představuje nejvíce degradované trávníky spíše charakteru nepřírodního biotopu X7. Největším rizikem je expanze rákosu a zarůstání náletovými dřevinami, zejména v sušších letech.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	zlepšující se
stabilní populace (desítky až stovky jedinců) prstnatce májového (<i>Dactylorhiza majalis</i>)	Prstnatec májový (<i>Dactylorhiza majalis</i>) je zaznamenáván na lokalitě pravidelně, v početnosti desítek až nižších stovek jedinců na plochách s nízkou mírou degradace (zejména DP 8).	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
stabilní populace sítiny ostrokvěť (<i>Juncus acutiflorus</i>) ve vysoké pokrývnosti	Populace sítiny ostrokvěť (<i>Juncus acutiflorus</i>) je aktuálně stabilní a početná, ohodnocena pokrývností 1 nebo 2.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
dominance expanzivních druhů (včetně rákosu) max. na 30 % plochy	Nežádoucí dominantu v MZCHÚ představuje zejména rákos, který tvořil v minulosti monotónní porosty na neudržovaných loukách. V současné době se daří jeho početnost kosením snižovat, v dlouhodobě pravidelně kosených porostech se vyskytuje sporadicky na okrajích kosených ploch.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	zlepšující se
výskyt náletových dřevin max. na 10 % rozlohy biotopů	Náletové dřeviny se šíří na plochy vlhkých luk z přilehlého pásu křovin a lesa, zejména v sušších letech. Aktuálně se jedná o jednotlivé kusy vrby popelavé a olše lepkavé na 15% rozlohy biotopů	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Vznik významných konfliktních situací z hlediska přístupu k jednotlivým předmětům ochrany se nepředpokládá.

3 Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o vodní toky

Zachovat stabilní vodní režim na lokalitě. Drobný vodní tok ponechat bez zásahů.

b) péče o ekosystémy mimo lesní pozemky

Rámcová směrnice péče o ekosystémy mimo lesní pozemky

Ekosystém	Vlhké pcháčkové louky (T1.5)
Typ managementu	ruční kosení s odklizením hmoty mimo ZCHÚ
Vhodný interval	1× ročně
Minimální interval	1× / 2 roky
Prac. nástroj / hosp. zvíře	ručně vedená sekačka, křovinořez, ruční kosa,
Kalendář pro management	červen–červenec, některé části srpen–září
Upřesňující podmínky	Sečení ručně, jedenkrát za rok, jednotlivé plochy v různém termínu. Plochy s projevy degradace v časném termínu, tj. od poloviny června do konce července z důvodu potlačení expanze rákosu. Naopak plochy bez projevů degradace kosit v pozdějším termínu, což bude mít pozitivní vliv na populaci prstnatce nebo bezobratlých i obratlovců (obojživelníci, plazi). Posečenou hmotu vyklidit mimo území přírodní památky. O vynechání kosení se zatím neuvažuje, protože jednotlivé plochy jsou buď degradované nebo jsou kvalitní plochy malé.

Ekosystém	Vlhké pcháčkové louky (T1.5)
Typ managementu	výřez dřevin
Vhodný interval	1× za 5 let
Minimální interval	dle potřeby
Prac. nástroj / hosp. zvíře	křovinořez, pila
Kalendář pro management	říjen–březen
Upřesňující podmínky	K potlačení náletových dřevin na kosených plochách by měla postačovat pravidelná seč. O výřezu náletu se uvažuje zejména v okolí tůň s následným kosením.

Ekosystém	Přechodová rašeliniště (R2.3)
Typ managementu	ruční vytrhávání orobince
Vhodný interval	1–2 × ročně
Minimální interval	dle potřeby
Prac. nástroj / hosp. zvíře	ruční
Kalendář pro management	květen– říjen
Upřesňující podmínky	V případě potřeby ruční vytrhávání orobince na jinak bezzásahové ploše (dílčí plocha 6).

c) péče o populace a biotopy rostlin a hub

Péče o populace významných druhů rostlin (klikva bahenní, rosnatka okrouhlolistá a další), případně hub je zahrnuta v péči o biotopy. Péči o biotopy také bude docházet k potlačování nežádoucích druhů rostlin, zejména rákosu prostřednictvím kosení. Výskyt nežádoucího orobince širokolistého v přechodovém rašeliništi není příliš významný, jedná se o několik, max. nižší desítky jedinců, které lze nenáročně ručně vytrhat.

d) Péče o populace a biotopy živočichů

Speciální péče o populace živočichů není potřeba a je už obsažena v péči o biotopy. Pro obojživelníky i některé vážky (vážka jasnoskvrnná) je důležité udržování osluněných tůní, to znamená provádět výřez náletových dřevin v okolí tůní. Prohlubování nebo hloubení nových tůní je uvažováno s parametry přiměřeně dle Standardu péče o přírodu a krajinu Vytváření a obnova tůní SPPK B02 001: 2014, I. Technická změna, 2022. Tj. budou budovány přírodě blízké tůně variabilního tvaru, hloubky a plochy, s mírnými sklony břehů a dostatkem mělčin do 0,5 m hloubky. Celková plocha nových tůní bude maximálně 300 m², jednotlivé tůně o ploše cca od 5 do 200 m², maximální hloubka tůní 1,5 m, sklony břehů 1:3 a mírnější. Vhodný termín pro realizaci srpen-říjen, při zámrazu i listopad-únor. Ponechávání případného mrtvého dřeva (souší, zlomů, vývrátů) v lese může být prospěšné zejména pro xylofágní druhy hmyzu, jako úkryt pro obratlovce i jako substrát pro některé druhy hub.

Aktuálně se na území ZCHÚ nenachází žádná myslivecká zařízení, jejich případné umístění není žádoucí z důvodu nebezpečí akumulace zvěře a jejího negativního vlivu na stav biotopů.

Přílohy:

T1 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) ekosystémy mimo lesní pozemky

Přílohy:

T1 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

. Část ochranného pásma (louky ležící severně a severozápadně od PP) je přírodovědně kvalitní. Měla by být využívána přiměřeným, extenzivnějším způsobem. Na zemědělské půdě v ochranném pásmu musí být vyloučeno použití hnojiv, nepřípustné je zornění, zásahy do vodního režimu a zemní práce. V současné době je louka severně i jižně od PP již několik let udržovaná kosením těžkou mechanizací. Podobné využívání území ochranného pásma se předpokládá také do budoucna. V severní části ochranného pásma probíhá od roku 2017 projekt Výzkumného ústavu rostlinné výroby „Green grass“ vlivu různých typů managementu na stav travních porostů.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Přírodní památka byla v roce 2003 geometricky zaměřena, byl vyhotoven vytyčovací náčrt, lomové body v terénu byly vyznačeny mezníky. Nebyl však vyhotoven geometrický plán pro rozdělení parcel, kterými prochází hranice PP, pro případný odkup pozemků v PP. Hranice MZCHÚ byla vedena podle ohradníku, který ohraničoval bývalou pastvinu ležící na sousedních pozemcích. Následně v roce 2004 bylo provedeno vyznačení hranic v terénu obvyklým způsobem, tj. červenými pruhy na stromech, případně na osazených dřevěných kůlech (10 ks, tam, kde stromy chybí) a tabulemi s malým státním znakem (3 ks). Značení v terénu je nutné podle potřeby obnovovat. Hranice PP je také stále patrná podle zbytků ohradníku bývalé pastviny (kůly, lokálně zbytky ostnatého drátu). Zbytky ohradníku už neplní v území žádnou

úlohu a jejich přítomnost je nežádoucí (komplikace péče o území, zbytky ostnatého drátu představují riziko poranění, nežádoucí také z estetického hlediska). Bude odstraněno.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhlášovací dokumentace

Ve vyhlášovacím předpisu je uveden seznam parcel a zároveň také soupis souřadnic lomových bodů. Při následné digitalizaci KN však došlo k mírnému posunu hranic parcel (viz mapa M2). Uvedený rozpor bude potřeba napravit přehlášením ZCHÚ. Podobný nesoulad se týká i hranic ochranného pásma. Zároveň lze uvažovat o úpravě ochranného pásma na standardní 50 m pás vně MZCHÚ.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech

Bez návrhu.

c) ostatní

Bez návrhu.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Omezení přístupu na lokalitu zatím nebylo nutné, bude případně řešeno dle aktuální potřeby.

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

U cesty severně od PP se nachází jedna informační tabule. Tento stav lze pokládat za dostačující. V případě potřeby provést údržbu nebo obnovu této tabule.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Je třeba provádět monitoring indikátorů uvedených a popsanych v kap. 1.8 a 2.5, tedy hlavně mechorostů, cévnatých rostlin a tyrfobiontních druhů živočichů.

Samostatné inventarizační průzkumy jiných taxonomických skupin nejsou nezbytně nutné, případné průzkumy provádět v rámci komplexnějších šetření zahrnující další podobné lokality v navazujícím území.

4 Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
úprava a obnova pruhového značení hranic ZCHÚ	1380 m, 10 ks kůlů	2×	5 000,-
údržba, popř. obnova tabulového značení hranic ZCHÚ	3 ks	1×	15 000,-
obnova informační tabule	1 ks	1×	25 000,-
kosení OP PP těžkou mechanizací, vč. odklizení posečené hmoty	4,7 ha	10×	610 000,-
ruční kosení, vč. odklizení posečené hmoty	1,5 ha	10×	550 000,-
obnova zdegradovaných travních porostů (DP 14) – v prvních pěti letech kosení 2× ročně, poté 1× ročně	0,63 ha	15×	300 000,-
Odstranění zbytků ohradníku	1380 m	1×	15 000,-
Vytvoření nebo údržba tůní	300 m ²	dle potřeby, předpoklad 1× 2 x	140 000,-
výřez náletových dřevin	0,1 ha	1×*	15 000,-
N á k l a d y c e l k e m (Kč)			1390 000,-

* výřez dřevin dle potřeby (nemusí být realizován vůbec)

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

ABRAHAM V., KUNEŠ P., PETR L., SVITAVSKÁ SVOBODOVÁ H., KOZÁKOVÁ R., JAMRICHOVÁ E., ŠVARCOVÁ M. G. & POKORNÝ P. (2016): A pollen-based quantitative reconstruction of the Holocene vegetation updates a perspective on the natural vegetation in the Czech Republic and Slovakia. – *Preslia* 88: 409–434.

AOPK ČR (2022): Nálezová databáze ochrany přírody. – URL: <https://portal.nature.cz/nd/> (cit. 19. 10. 2022).

BERANOVÁ V. (2023): Inventarizace vodních měkkýšů PP Rašeliniště Mařeničky. – Ms. [depon. in: AOPK ČR, Praha].

BEZDĚČKA P. & BEZDĚČKOVÁ K. (2008): Mravenec rašelinný (*Formica picea* Nylander, 1846) na Českolipsku. – *Bezděz, Vlastivědný sborník Českolipska* 17: 161–174

BEZDĚK M. (2020): Inventarizační průzkum denních motýlů PP Rašeliniště Mařeničky. – Ms. [depon. in: AOPK ČR, Praha], 17 pp.

DEMEK J. & MACKOVČIN P. [eds] (2006): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. – AOPK ČR, Brno, 580 pp.

GRULICH V. & CHOBOT K. (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. – *Příroda*, 35: 75–132.

HAUCK D. (2023): Inventarizace fytofágních brouků a epigeických predátorů PP Rašeliniště Mařeničky. – Ms. [depon. in: AOPK ČR, Praha].

- HEJDA R., FARKAČ J. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobartlí. – Příroda, Praha, 36: 1–612.
- HOLEC J. & BERAN M. [eds] (2006): Červený seznam hub (makromycetů) České republiky. – Příroda, Praha, 24: 1–282.
- HORÁČKOVÁ J. (2022): Inventarizace měkkýšů PP Rašeliniště Mařeničky. – Ms. [depon. in: AOPK ČR, Praha].
- CHOBOT K. & NĚMEC M. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – Příroda, Praha, 34: 1–182.
- CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ M., GRULICH V. & LUSTYK P. [eds] (2010): Katalog biotopů České republiky. Ed. 2. – AOPK ČR, Praha.
- KLEIN V. [ed.] (1991): Geologická mapa ČR (1:50 000). List 02-42 Česká Lípa. – Český Geol. Ústav, Praha.
- KMENT P. 2004: Inventarizační průzkum ploštic (Heteroptera) PP Rašeliniště Mařeničky a Noldenteich v Lužických horách. – Ms. [depon. in: AOPK ČR, RP Liberecko, Jablonné v Podještědí], 5 pp.
- LUKOVÁ K. (2021): Inventarizační průzkum vybraných druhů savců PP Rašeliniště Mařeničky. – Ms. [depon. in: AOPK ČR, Praha]. 9 pp.
- MARKOVÁ I. (2003): Bryologický průzkum – navržená PP Mařeničky. – Ms. [depon. in: AOPK ČR, RP Liberecko, Jablonné v Podještědí], 4 pp.
- MÍCHAL I. & PETŘÍČEK V. [eds] (1999): Péče o chráněná území II. Lesní společenstva. – Praha, 714 p.
- MIKYŠKA R. & NEUHÄUSL R. (1970): Geobotanická mapa ČSSR 1:200 000. 1. České země. List Česká Třebová. – Academia a Kartografické nakladatelství, Praha.
- MORAVEC J. et al. (1995): Rostlinná společenstva České republiky a jejich ohrožení. 2. vydání. – Severočes. Přír., Litoměřice, Příl. 1–206.
- MORAVEC J., HUSOVÁ M., CHYTRÝ M. & NEUHÄUSLOVÁ Z. (2000): Přehled vegetace České republiky. Svazek 2. Hygrofilní, mezofilní a xerofilní opadavé lesy. – Academia, Praha.
- NEUHÄUSLOVÁ Z. et al. (1998): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky (1:500 000). – Academia, Praha.
- PETŘÍČEK V. [ed.] et al. (1999): Péče o chráněná území I. Nelesní společenstva. – Praha, 452 p.
- POSPÍŠIL J. & DOMEČKA K. [eds] (1996): Geologická mapa ČR (1:50 000). List 03-13 Hrádek nad Nisou. – Český Geol. Ústav, Praha.
- PLÁNSKÁ M. (2003): Inventarizační průzkum navrhované Přírodní památky (PP) přechodového rašeliniště Mařeničky. – Bezděz 12: 335–347.
- QUITT E. (1971): Klimatické oblasti ČSSR. – Stud. Geogr., Brno, 16: 1–74 (mapa).
- RYDLO J. & RYDLO J. (2014): Vodní makrofyta ve východní části CHKO Lužické hory. – Ms. [depon. in: AOPK ČR, RP Liberecko, Jablonné v Podještědí], 46 pp. + 7 pp. Tab.
- SLAVÍČEK J. & URUBOVÁ L. (2019): Orientační průzkum makromycetů PP Rašeliniště Mařeničky. – Ms., [depon. in: AOPK ČR, Praha], 18 p.
- SKALICKÝ V. (1988): Regionálně fytogeografické členění ČSR. – In: Květena ČSR, díl 1., Academia, Praha, 103–121.
- VALÁŠEK M. 2004: Inventarizační průzkum avifauny v PP Rašeliniště Mařeničky. – Ms. [depon. in: AOPK ČR, RP Liberecko, Jablonné v Podještědí], 7 pp.
- VIŠŇÁK R. (2018): Botanický inventarizační průzkum PP Rašeliniště Mařeničky – fytocenologie. – Ms. [depon. in: AOPK ČR, Praha], 32 pp.

- VIŠŇÁKOVÁ M. (2018): Botanický inventarizační průzkum PP Rašeliniště Mařeničky – floristika. – Ms. [depon. in: AOPK ČR, Praha], 21 pp.
- WALDHAUSER V. (2019): Inventarizační průzkum PP Rašeliniště Mařeničky – obojživelníci a plazi. – Ms. [depon. in: AOPK ČR, Praha], 6 pp.
- WALDHAUSEROVÁ I. (2020): Inventarizace vodního hmyzu PP Rašeliniště Mařeničky. – Ms. [depon. in: AOPK ČR, Praha], 14 pp.

vlastní terénní šetření v roce 2022 a 2023

výpis z rezervační knihy ZCHÚ

<https://mapy.geology.cz/geocr50>

<https://mapy.geology.cz/pudy>

<https://portal.nature.cz>

<https://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec>

4.3 Seznam používaných zkratk

AOPK ČR	Agentura ochrany a přírody krajiny ČR
EU	Evropská unie
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	chráněná oblast podzemní akumulace vod
IUCN	Světový svaz ochrany přírody (International Union for Conservation of the Nature)
OP	ochranné pásmo
PK	pozemkový katastr
PLO	přírodní lesní oblast
PP	přírodní památka
psk	porostní skupina
RP	regionální pracoviště
SLT	soubor lesních typů
VKP	významný krajinný prvek
ÚSES	územní systém ekologické stability
ZCHD	zvláště chráněný druh
ZCHÚ	zvláště chráněné území

4.4 Podklady pro plán péče zpracoval

AOPK ČR, RP Liberecko

na zpracování se podíleli:

RP Liberecko: Martin Waldhauser, Hana Koníčková, Zuzana Růžičková

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5 Přílohy

Tabulky: Příloha T1 – **Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich**
(Tabulka k bodům 2.4.2 a k bodu 3.1.2).

Mapy: Příloha M1 – Orientační mapa s vyznačením území

Příloha M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

Příloha M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

Vrstvy: Příloha V1 – Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch

Protokol o způsobu vypořádání připomínek, kterým se zároveň plán péče schvaluje

Příloha T1 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
(Tabulka k bodům 2.4.2 a k bodu 3.1.2)

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
1	0,32	Hygrofilní trávničky v západní části PP, lokálně mírně degradované (rákos), s ojedinělými náletovými dřevinami Cíl péče: druhově bohatý porost bez projevů degradace s výskytem vzácných a ohrožených druhů rostlin	ruční sečení, s důsledným vyklizením posečené hmoty	1	VIII–IX, na části plochy s expanzí rákosu VI–VII a VIII–IX,	1–2× ročně
			výřez náletových dřevin	2	X–III	dle potřeby
2	0,18	Pás přípotoční olšiny při jihozápadní hranici PP, ochránářsky méně významné. Cíl péče: zachování biotopu v současném stavu	výřez náletových dřevin (zúžení pásu dřevin, aby nezasahovaly do DP 1 a 3)	2	X–III	dle potřeby
3	0,08	Údolní rašelinná louka (sv. <i>Caricion canescentis-nigrae</i>), s ojedinělými náletovými dřevinami Cíl péče: druhově středně bohatý porost bez projevů degradace s výskytem vzácných a ohrožených druhů rostlin	výřez náletových dřevin, kosení	2	X–III VIII–IX	dle potřeby 1× ročně
				2		
4	0,07	Hygrofilní neudržovaný trávník v okrajové severozápadní části PP, ochránářsky méně významné Cíl péče: druhově středně bohatý porost bez projevů degradace s výskytem vzácných a ohrožených druhů rostlin	po odstranění zbytků ohradníku, který aktuálně překáží v péči o tuto plochu, kosení těžkou mechanizací spolu s přílehlou plochou v ochranném pásu PP	2	celoročně	jednorázově
				2	VIII–IX	1× ročně
5	1,09	Rašelinná březina bez větších projevů degradace Cíl péče: zachování biotopu v současném stavu	bez zásahu			

označení díleč plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
6	0,17	Přechodové rašeliniště Cíl péče: zachování biotopu v současném stavu	v případě potřeby ruční vytrhávání orobince	2	VI–IX	dle potřeby
7	0,94	Plocha náletových dřevin Cíl péče: zabránění expanze dřevin do sousedních ploch (zejména DP 8)	výřez náletových dřevin (zúžení pásu dřevin, aby nezasahovaly do DP 8)	2	X–III	dle potřeby
8	0,28	Druhově bohaté hygroskopické trávníky bez projevu degradace Cíl péče: zachování biotopu v současném stavu	ruční sečení, s důsledným vyklizením posečené hmoty	1	VIII–IX	1× ročně
9	0,12	Druhově chudší hygroskopické trávníky s přítomností rákosy, v minulosti rákos dominoval Cíl péče: zlepšení stavu biotopu, zvýšení druhové pestrosti, potlačení rákosy	ruční sečení v časném termínu, s důsledným vyklizením posečené hmoty	1	VI–VII	1× ročně
10	0,74	Plocha olšin (L1 a L2.2) Cíl péče: zachování biotopu v současném stavu, zabránění expanze dřevin do sousedních ploch	výřez náletových dřevin aby nezasahovaly do sousedních ploch	2	X–III	dle potřeby

označení díleč plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
11	0,06	Tůň z roku 2000, aktuálně nezazemněná Cíl péče: zachování tůně s volnou hladinou a dostatečným osluněním	výřez náletových dřevin, v případě potřeby částečné odbahnění	2 3	X–III IX–III	dle potřeby dle potřeby
12	0,27	Pás křovin vrba ušatá (<i>Salix aurita</i>) Cíl péče: zabránění expanze dřevin do sousedních ploch (zejména DP 8)	výřez náletových dřevin aby nezasahovaly do sousedních ploch	2	X–III	dle potřeby
13	0,38	Hygrofilní neudržovaný travník v okrajové jižní části PP, ochranná pásma méně významné Cíl péče: vhodná plocha pro vytvoření nové tůně	vytvoření nové tůně či tůní na vhodných vlhkých místech	2	IX–III	jednorázově
14	0,63	Silně degradované neudržované vlhké louky (charakteru X7) s dominantním rákosem a dalšími ruderalními druhy v mozaice s náletovými dřevinami Cíl péče: zlepšení stavu biotopu	ruční sečení v prvních pěti letech 2× ročně, v časném a pozdním termínu, poté 1× ročně v časném termínu, výřez náletových dřevin, nutno upozornit na velkou náročnost a nejistý výsledek	3 3	VI–VII, (VI–VII a VIII–IX) X–III	1–2× ročně jednorázově
15	0,67	Druhově chudší hygrofilní travníky s přítomností rákosu, v minulosti rákos dominoval Cíl péče: zlepšení stavu biotopu, zvýšení druhové pestrosti, potlačení rákosu	ruční sečení v časném termínu, s důsledným vyklizením posečené hmoty	1	VI–VII	1× ročně

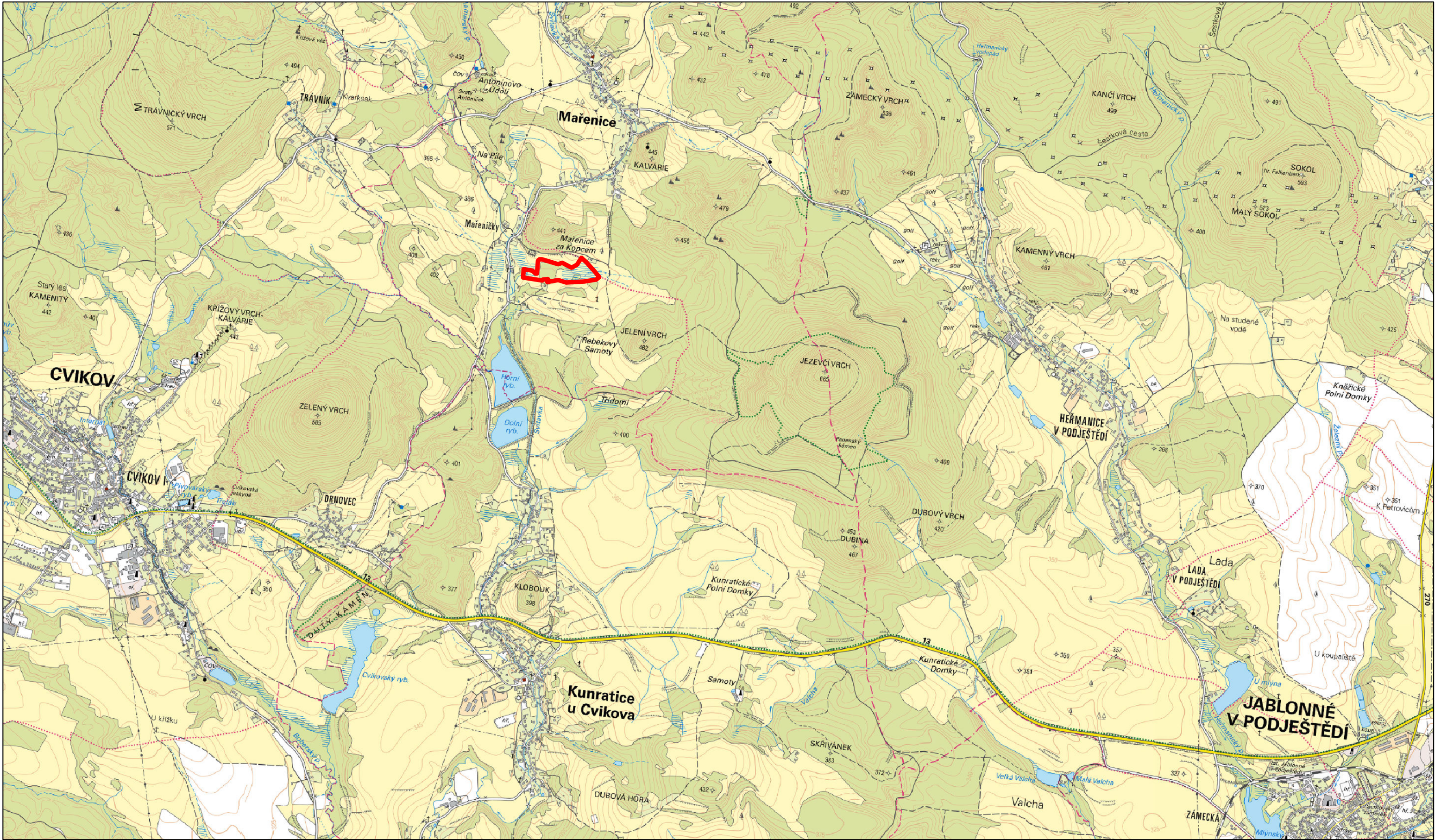
označení díleč plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
16	0,03	Tůň z roku 2013, aktuálně nezazemněná Cíl péče: zachování tůně ve stavu, kdy bude dostatečně osluněná	výřez náletových dřevin v blízkosti břehu	2	X–III	dle potřeby
17	0,01	Tůň z roku 2013, aktuálně nezazemněná Cíl péče: zachování tůně ve stavu, kdy bude dostatečně osluněná	výřez náletových dřevin v blízkosti břehu	2	X–III	dle potřeby
18	0,09	Plocha náletových dřevin Cíl péče: zabránění expanze dřevin do sousedních ploch (zejména DP 8)	výřez náletových dřevin (zúžení pásu dřevin, aby nezasahovaly do DP 15)	2	X–III	dle potřeby

Naléhavost:

1. stupeň – zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany),
2. stupeň – zásah potřebný (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu),
3. stupeň – zásah doporučený (odložitelný, jeho neprovedení v období platnosti plánu péče neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).

Příloha č. M1
Orientační mapa s vyznačením území PP Rašeliniště Mařeničky

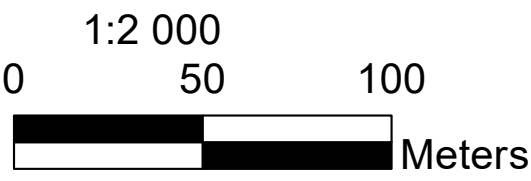

Příloha č. M2
Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

Legenda

- Hranice PP Rašeliště Mařeničky
- OP PP Rašeliště Mařeničky

Datový podklad:
© AOPK ČR,
ČÚZK, 2023

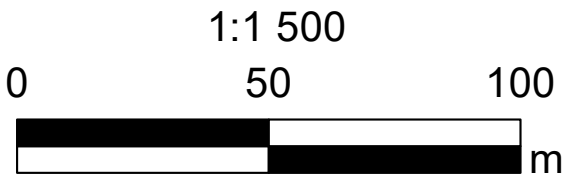

Příloha č. M3
Mapa dílčích ploch a objektů

Legenda

- Hranice PP Rašeliniště Mařeničky
- Hranice dílčích ploch

Datový podklad:
© AOPK ČR,
ČÚZK, 2023